

NATURA 2000 - STANDARDOWY FORMULARZ DANYCH

dla obszarów specjalnej ochrony (OSO),
proponowanych obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty (pOZW),
obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty (OZW) oraz
specjalnych obszarów ochrony (SOO)

OBSZAR PLH280001
NAZWA
OBSZARU Dolina Drwęcy

ZAWARTOŚĆ

- [1. IDENTYFIKACJA OBSZARU](#)
- [2. POŁOŻENIE OBSZARU](#)
- [3. INFORMACJE PRZYRODNICZE](#)
- [4. OPIS OBSZARU](#)
- [5. STATUS OCHRONY OBSZARU](#)
- [6. POWIĄZANIA OBSZARU](#)
- [7. MAPA OBSZARU](#)

1. IDENTYFIKACJA OBSZARU

1.1. Typ B	1.2. Kod obszaru PLH280001	Powrót
---------------	-------------------------------	------------------------

1.3. Nazwa obszaru

Dolina Drwęcy

1.4. Data opracowania 2007-01	1.5. Data aktualizacji 2024-03
----------------------------------	-----------------------------------

1.6. Instytucja lub osoba przygotowująca wniosek:

Nazwisko/Organizacja: Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
Adres: Polska Al. Jerozolimskie 136 Warszawa 02-305
Adres e-mail: kancelaria@gdos.gov.pl

Data zaproponowania obszaru jako OZW:	2004-04
Data zatwierdzenia obszaru jako OZW(*):	2008-01
Data objęcia obszaru ochroną SOO:	2022-11
Krajowe odniesienie prawne dla formy ochrony SOO:	rozp. MKiŚ z dn. 29 sierpnia 2022 r. w spr. soo Dolina Drwęcy (PLH280001)

Wyjaśnienia:	Powiększenie - 10.2009 r. Zmniejszenie pow. - 11.2019 r.
--------------	--

2. POŁOŻENIE OBSZARU

2.1. Położenie centralnego punktu [wartości dziesiętne stopni]:

[Powrót](#)

Długość geograficzna
19.5279

Szerokość geograficzna
53.3681

2.2. Powierzchnia [ha]:
12565.15

2.3. Obszar morski [%]
0.0

2.5. Kod i nazwa regionu administracyjnego

Kod poziomu NUTS 2 Nazwa regionu

PL62	Warmińsko-Mazurskie
PL61	Kujawsko-Pomorskie

2.6. Region biogeograficzny

Kontynentalny (100.0
%)

3. INFORMACJE PRZYRODNICZE

3.1. Typy siedlisk przyrodniczych występujących na terenie obszaru i ocena znaczenia obszaru dla tych siedlisk:

[Powrót](#)

Typy siedlisk wymienione w załączniku I						Ocena obszaru			
Kod	PF	NP	Pokrycie [ha]	Jaskinie [liczba]	Jakość danych	A B C D	A B C		
						Reprezentatywność	Powierzchnia względna	Stan zachowania	Ocena ogólna
2330			0.02		G	D			
3110			0.01		M	D			
3130			5.6		M	A	C	B	A
3150			1176.59		M	A	C	B	B
3160			16.97		M	B	C	B	B
3260			4.92		G	C	C	C	C
3270			0.01		M	D			
6410			1.38		G	D			
6430			29.23		M	C	C	C	C
6510			89.51		M	A	C	A	A
7110			3.93		G	D			
7140			17.5		M	B	C	B	B
7150			0.01		M	D			
7230			1.89		G	D			

9110		21.64		M	D				
9130		112.43		M	D				
9160		304.84		M	C		C	C	C
9170		208.81		M	C		C	C	C
91D0		21.59		M	C		C	C	C
91E0		256.63		M	A		C	A	A
91F0		7.77		M	D				

- PF: dla typów siedlisk, do których mogą odnosić się zarówno formy priorytetowe, jak i niepriorytetowe (6210, 7130, 9430) należy wpisać „x” w kolumnie PF celem wskazania formy priorytetowej.
- NP: jeśli dany typ siedliska nie istnieje już na danym terenie, należy wpisać „x” (opcjonalnie).
- Pokrycie: można wpisywać z dokładnością do wartości dziesiętnych.
- Jaskinie: w przypadku siedlisk typu 8310 i 8330 (jaskinie) należy podać liczbę jaskiń, jeśli nie są dostępne szacunkowe dane na temat powierzchni.
- Jakość danych: G = „wysoka” (np. na podstawie badań); M = „przeciętna” (np. na podstawie częściowych danych i ekstrapolacji); P = „niska” (np. zgrubne dane szacunkowe).

3.2. Gatunki objęte art. 4 dyrektywy 2009/147/WE i gatunki wymienione w załączniku II do dyrektywy 92/43/EEG oraz ocena znaczenia obszaru dla tych gatunków

Gatunki				Populacja na obszarze						Ocena obszaru				
Grupa	Kod	Nazwa naukowa	S	NP	Typ	Wielkość		Jednostka	Kategoria	Jakość danych	A B C D	A B C		
						Min	Maks		C R V P		Populacja	Stan zachowania	Isolacja	Ogólnie
P	1617	Angelica palustris			p					G	D			
I	4056	Anisus vorticulus			p				P	G	B	A	A	B
F	1130	Aspius aspius			p				R	M	C	B	C	B
A	1188	Bombina bombina			p	80	800	i	R	M	C	B	C	B
M	1337	Castor fiber			p	80	130	p	C	M	C	B	C	C
F	1149	Cobitis taenia			p				R	M	C	A	C	B
F	1163	Cottus gobio			p				C	M	C	B	C	B
F	1099	Lampetra fluviatilis			c				R	M	C	B	A	A
F	1096	Lampetra planeri			p				R	M	D			
M	1355	Lutra lutra			p	25	35	i	R	M	C	B	C	B
F	1145	Misgurnus fossilis			p				R	M	B	C	C	C
F	5339	Rhodeus amarus			p				C	M	C	A	C	C
F	1106	Salmo salar			c				V	M	C	C	A	A
A	1166	Triturus cristatus			p	30	750	i	R	M	C	B	C	C
I	1014	Vertigo angustior			p	286000	286000	area		G	A	A	C	A
I	1016	Vertigo moulinsiana			p	207300	207300	area		G	B	A	C	B

- Grupa: A = płazy, B = ptaki, F = ryby, I = bezkręgowce, M = ssaki, P = rośliny, R = gady.
- S: jeśli dane o gatunku są szczególnie chronione i nie mogą być udostępnione publicznie, należy wpisać „tak”.
- NP: jeśli dany gatunek nie występuje już na danym terenie, należy wpisać „x” (opcjonalnie).
- Typ: p = osiadłe, r = wydające potomstwo, c = przelotne, w = zimujące (w przypadku roślin i gatunków niemigrujących należy użyć terminu „osiadłe”).
- Jednostka: i = osobniki pojedyncze, p = pary lub inne jednostki według standardowego wykazu jednostek i kodów zgodnego ze sprawozdawczością na podstawie art. 12 i 17 (zob. [portal referencyjny](#)).
- Kategorie liczebności (kategoria): C = powszechne, R = rzadkie, V = bardzo rzadkie, P = obecne - wypełnić, jeżeli brak jest danych (DD), lub jako uzupełnienie informacji o wielkości populacji.
- Jakość danych: G = „wysoka” (np. na podstawie badań); M = „przeciętna” (np. na podstawie częściowych danych i ekstrapolacji); P = „niska” (np. zgrubne dane szacunkowe); DD = brak danych (kategorię tę należy stosować wyłącznie, jeśli nie da się dokonać nawet zgrubnej oceny wielkości populacji - w takiej sytuacji można pozostawić puste pole dotyczące wielkości populacji, jednak pole „Kategorie liczebności” musi być wypełnione).

4. OPIS OBSZARU

4.1. Ogólna charakterystyka obszaru

[Powrót](#)

Klasa siedliska przyrodniczego	Pokrycie [%]
N10	31.93
N07	0.87
N16	9.71
N06	9.33
N23	1.0
N19	7.63
N17	22.32
N12	17.21
Ogółem pokrycia siedliska przyrodniczego	100

Dodatkowa charakterystyka obszaru:

Według regionalizacji fizycznogeograficznej Kondrackiego (2000) obszar Natura 2000 położony jest na terenie prowincji: Niż Środkowoeuropejski (31), Niż Wschodniobałtycko-Białoruski (84); podprowincji: Pojezierza Południowobałtyckie (314-315), Pojezierze Wschodniobałtyckie (842); makroregionów: Pradolina Toruńsko-Eberswaldzka (315.3), Pojezierze Chełmińsko-Dobrzyńskie (315.1), Pojezierze Mazurskie (842.8), Pojezierze Ławskie (314.9); mezoregionów: Kotlina Toruńska (315.34), Dolina Drwęcy (315.13), Garb Lubawski (315.15), Pojezierze Dobrzyńskie (315.14), Pojezierze Brodnickie (315.12), Pojezierze Olsztyńskie (842.81).

Położenie obszaru wg regionalizacji geobotanicznej (Matuszkiewicz 2008): A. Dział Pomorski, A.6 Kraina Wschodniopomorska, A.6a. Podkraina Wschodniopomorska Właściwa, A.6a.3 Okręg Kwidzyńsko-Morański, A.6a.3.c Podokręg Morański; A.6a.4. Okręg Pojezierza Ławskiego, A.6a.4.b Podokręg Rudzienicki, A.6a.4.c Podokręg Radomnowski, A.6a.4.d Podokręg Samborowsko-Zielkowski; A.6a.5. Okręg Góry Dylewskiej, A.6a.5.a Podokręg Lubawski, A.6a.5.c Podokręg Szydłacki; A.6d. Podkraina Wschodniopomorska Brzeźna, A.6d.11. Okręg Olsztynecko-Dobromiejski, A.6d.11.a Podokręg Piławecki, A.6d.11.b Podokręg Gietrzwałdzki, A.6d.11.c Podokręg Mycyński, A.6d.11.d Podokręg Olsztynecki, A.6d.11.e Podokręg Wrzesiński. E. Dział Mazowiecko-Poleski, E.1. Kraina Chełmińsko-Dobrzyńska, E.1.3. Okręg Pojezierza Chełmińskiego, E.1.3.a Podokręg Radzyńskochelmiński, E.1.3.b Podokręg Chełmżyński, E.1.3.c Podokręg Golubski; E.1.4. Okręg Pojezierza Brodnickiego, E.1.4.a Podokręg Partęczyński, E.1.4.b Podokręg Pokrzydowski, E.1.4.c Podokręg

Doliny Drwęcy "Nowe Miasto - Brodnica"; E.1.5. Okręg Nidzicko-Welski, E.1.5.a Podokręg Mrocznowski, E.1.5.b Podokręg Rybnowski; E.1.6. Okręg Nadwiślański Włocławsko-Bydgoski, E.1.6.b Podokręg Toruński. Dolina Drwęcy pełniła funkcję płytkiej doliny marginalnej w subfazie krajeńsko - wąbrzeskiej i stanowiła drogę odpływu glaciofluwialnego z sandrów fazy pomorskiej. Piaski zakonserwowały bryły martwego lodu w rynnach z kujawsko - dobrzyńskiej subfazy zlodowacenia wiślańskiego, wytopione dopiero w holocenie już po pogłębieniu doliny, wskutek czego na jej tarasach pojawiły się jeziora i zagłębienia bezodpływowe. Występujące w dorzeczu ciek wodne płyną głęboko wyciętymi rynnami lub dolinami polodowcowymi. Natomiast głębsze rynny polodowcowe są naturalnymi zbiornikami wodnymi. Dominujące formy rzeźby terenu to faliste moreny denne, ciągi moren czołowych, równiny sandrowe oraz rynny polodowcowe. Znaczne urozmaicenie tego terenu stwarzają różnego kształtu obniżenia dochodzące do 40 m głębokości. Największe skupisko kemów i ozów występuje pomiędzy Kowalewem Pomorskim, a Golubiem-Dobrzyniem oraz na południe od tych miejscowości. Sandry i terasy sandrowe występują głównie w północno-wschodniej części dorzecza oraz w pasie Iława - Nowe Miasto Lubawskie - Jabłonowo Pomorskie.

Powierzchnia dorzecza Drwęcy wynosi ponad 5690 km². Rzeka Drwęca bierze swój początek u podnóża wzgórz Dylewskich (Czarci Jar), ze źródeł znajdujących się na wysokości 191 m n.p.m. w okolicach wsi Drwęce. Uchodzi do Wisły w km 728,400 w miejscowości Złotoria k. Torunia (wys. 36,6 m n.p.m.). Całkowita długość cieku wynosi ponad 200 km (wg różnych źródeł). Główne dopływy lewostronne: Grabczek, Gizela, Elszka, Wel, Brynica, Rypienica, Struga Dobrzyńska, Ruziec, Jordan; prawostronne: Iławka, Skarlanka, Struga Brodnicka, Struga Kujawska, Struga Wąbrzeska, Struga Kowalewska, Struga Rychnowska; Kanał Ostródzko-Elbląski. Dopływy ujęte w granicach obszaru Natura 2000 Dolina Drwęcy w to: Grabczek (19,5 km), Dylewka (14,9 km), Poburzanka (3,5 km), Gizela (9,5 km), Iławka (7,6 km), Wólka (6,6 km), Wel (14,6 km). Obszar dorzecza Drwęcy ukształtowany został podczas zlodowacenia wistuliańskiego - stadium poznańskiego. Obszar zlewni pokrywa w większości pas moreny dennej z licznymi pagórkami i wzgórzami morenowymi. Dominującymi pod względem wysokości formami są moreny Garbu Lubawskiego, osiągające wysokość 312 m n.p.m. Sieć rzeczna na terenie moreny dennej jest słabo rozwinięta. Niektóre ciek wykorzystujące naturalne obniżenia wytopiskowe, nie mają połączenia z podstawową siecią rzeczną. Natomiast na powierzchni sandrów i wyższych teras rzecznych ciek są rzadkością (IMiGW 2011). Ogółem w całym dorzeczu występuje 676 cieków stałych i okresowych (dominują ciek krótkie i okresowe), a średnia gęstość sieci rzecznej wynosi 0,47 km/km² (na podstawie Poźniak 1976).

Obszar Natura 2000, zlokalizowany w granicach województw kujawsko-pomorskiego i warmińsko-mazurskiego, charakteryzuje się dużym urozmaiceniem warunków hipsometrycznych. Najwyższy punkt (312 m n.p.m.) znajduje się na Górze Dylewskiej, a najniższy w ujściu Drwęcy do Wisły (średnio ok. 36,6 m n.p.m.). Do głównych form rzeźby terenu należą m.in. moreny czołowe, moreny denne oraz głęboko wcięte rynny subglacjalne. Wysokość stromych zboczy rynien subglacjalnych przekracza w wielu miejscach 50 m. Rynny te są wykorzystywane przez dopływy Drwęcy (m.in. Ruziec, Rypienicę, Wel), często też występują w nich jeziora. Duże nachylenia terenu stwarzają zagrożenia wynikające z silnej erozji (na podstawie Churski 1973). Licznie występują także inne formy charakterystyczne dla obszarów młodoglacjalnych, w tym m.in. drumliny (na podstawie Wysota 1993). Dominujące formy rzeźby terenu to faliste moreny denne, ciągi moren czołowych, równiny sandrowe oraz rynny polodowcowe. Znaczne urozmaicenie tego terenu stwarzają różnego kształtu obniżenia dochodzące do 40 m głębokości. Dna tych obniżeń i rynien wypełniają wody jezior i torfowisk, niektóre z nich wykorzystują rzeki. Większość jezior zgrupowana jest w okolicach Iławy i Ostródy. Powyżej Brodnicy rzeka płynie przełomowym odcinkiem w głębokiej na 50 m dolinie i wąskiej na 1-2 km koło Nowego Miasta Lubawskiego. Powyżej odcinka przełomowego dolina rozszerza się i jest użytkowana rolniczo.

Inne formy ochrony przyrody: rezerwat przyrody „Jar grądowy Cielęta”, rezerwat przyrody „Jezioro Czarne”, rezerwat przyrody „Rzeka Drwęca”, Brodnicki Park Krajobrazowy, Welski Park Krajobrazowy, Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Dolnej Drwęcy, Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Górnej Drwęcy, Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Drwęcy, Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Rzeki Wel, Obszar Chronionego Krajobrazu Kanału Elbląskiego, Obszar Chronionego Krajobrazu Lasów Taborskich, Obszar Chronionego Krajobrazu Wzgórz Dylewskich, obszar specjalnej ochrony ptaków Bagienna Dolina Drwęcy PLB040002, obszar specjalnej ochrony ptaków Dolina Dolnej Wisły PLB040003.

Na Drwęcy prowadzone są działania z zakresu restytucji jesiotra bałtyckiego, realizowane przez Okręg PZW w Toruniu (<http://www.pzw.torun.pl/>). W miejscowości Lubicz zlokalizowane jest ujęcie wód dla Torunia, które powstało w 1978 r. i użytkowane jest przez Toruńskie Wodociągi Sp. z o.o. , ul. Rybaki 31/35, 87-100 Toruń. Na Drwęcy funkcjonuje obecnie 6 obrębów ochronnych ryb, zgodnie z rozporządzeniem Nr 32/2005 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 26 października 2005 r. w sprawie ustanowienia obrębów ochronnych ryb (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. Nr 118, poz. 2029).

4.2. Jakość i znaczenie

Rzeka Drwęca z uwagi na swój charakter stanowi korytarz ekologiczny, wykorzystywany w szczególności przez gatunki ryb i minogów. Dolina rzeki Drwęcy stanowi ponadto korytarz migracji zwierząt, w tym ptaków (w szczególności gatunków będących przedmiotami ochrony obszaru specjalnej ochrony ptaków Bagienna Dolina Drwęcy PLB040002). Obszar Natura 2000 Dolina Drwęcy znajduje się również w granicach korytarzy ekologicznych o znaczeniu ponadlokalnym (wyznaczonych przez Zakład Badań Ssaków PAN), wykorzystywanych przez duże ssaki. Należy ją traktować jako ekosystem przyrodniczy o znaczeniu ponadregionalnym.

Drwęca i jej dorzecze objęte jest krajowym programem restytucji ryb wędrownych, zaś rzeka Wel jest wymieniana jako jeden z głównych cieków dorzecza Drwęcy o walorach kwalifikujących ją jako podstawowe tarlisko anadromicznych ryb wędrownych i siedlisko ryb prądolubnych, będących w sferze zainteresowania Unii Europejskiej.

Obszar stanowi cenny zasób zróżnicowanych siedlisk dla gatunków zwierząt rzadkich i poddanych ochronie związanych ze środowiskiem wodnym – występują tu liczne i zróżnicowane siedliska przyrodnicze wymienione w Załączniku I Dyrektywy Siedliskowej, a także gatunki roślin i zwierząt wymienione w Załączniku II Dyrektywy Siedliskowej. Ponadto stwierdzono obecność populacji rozrodczych i migrujących gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej.

System Drwęcy uznany jest, jako stwarzający szczególne warunki umożliwiające odtworzenie populacji typowo wędrownych gatunków ichtiofauny, historycznie zasiedlających zlewnię Wisły. W związku z tym obszar ma szczególne znaczenie dla populacji wymienionych w Załączniku II Dyrektywy Siedliskowej minoga rzeczno Lampetra fluviatilis i łososa Salmo salar (oceny ogólne - A).

W granicach obszaru występują stabilne populacje gatunków ryb wymienionych w Załączniku II Dyrektywy Siedliskowej, związanych z różnymi środowiskami rzeczno takimi, jak: boleń *Aspius aspius*, różanka *Rhodeus sericeus amarus*, koza *Cobitis taenia*, piskorz *Misgurnus fossilis* oraz głowacz białopłetwy *Cottus gobio*.

Naturalny charakter siedlisk rzecznych w systemie ma duże znaczenie dla szeregu gatunków ryb niewymienionych w Załączniku II Dyrektywy Siedliskowej, w tym przede wszystkim dla gatunków wędrownych i półwędrownych oraz gatunków typowo rzecznych, jak troć wędrowna *Salmo trutta m. trutta*, certa *Vimba vimba*, świnka *Chondrostoma nasus*, brzana *Barbus barbus*, lipień *Thymallus thymallus*, pstrąg potokowy *Salmo trutta m. fario* oraz miętus *Lota lota*. Na rzece Drwęcy prowadzone są działania w zakresie zarybień (w tym łososiem, certą i trocią), a także reintrodukcji jesiotra ostronosego *Acipenser oxyrinchus*. Stan poznania obszaru uznać należy za dobry, przy czym różni się on dla poszczególnych gatunków i siedlisk przyrodniczych. Przy analizie stanu i znaczenia wszystkich siedlisk przyrodniczych (Załącznik I Dyrektywy Siedliskowej) oraz gatunków roślin i zwierząt (Załącznik II Dyrektywy Siedliskowej), stwierdzonych w granicach obszaru Natura 2000 Dolina Drwęcy, wykorzystano informacje i wytyczne zawarte w cyklu „Poradników ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000” (wydanych przez Ministerstwo Środowiska) oraz przewodnikach metodycznych „Monitoring gatunków roślin”, „Monitoring gatunków zwierząt” i „Monitoring siedlisk przyrodniczych” (wydanych przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska).

Brzegi lub osuszone dna zbiorników wodnych ze zbiorowiskami z Litorelletea, Isoëto-Nanojuncetea 3130 Siedlisko wykazywane w granicach obszaru w stosunkowo niewielkim śródleśnym zbiorniku astatycznym, otoczonym borem sosnowym wykształconym na wydmach. Stwierdzone wyłącznie w formie jednego płatu w okolicach miejscowości Wigwałd. Reprezentatywność siedliska oceniona została jako doskonała (A), powierzchnie względna siedliska stanowi poniżej 2% i powyżej 0% powierzchni ogólnej w kraju (ocena C). Siedlisko wykazuje tendencje do naturalnego zaniku, stąd perspektywy zachowania określono jako średnie (III), jednocześnie możliwości odtworzenia oceniono jako łatwe (I), związane również z naturalnymi procesami. W związku z tym stan zachowania oceniono jako dobry (B). Na tej podstawie ocena ogólna określona została jako A (Kamiński 2013). Jakość danych oceniona została jako przeciętna (M), oparta o dane pochodzące z inwentaryzacji, w tym wyniki prac Wojewódzkich Zespołów Specjalistycznych w Bydgoszczy i Olsztynie w latach 2008-2009, a także badań wykonanych na potrzeby planu zadań ochronnych obszaru Natura 2000 (Kamiński 2013) oraz dostępnych materiałów (w tym Cyzman i in. 2008). Jako czynnik niepozwalający na przypisanie jakości wysokiej (G) uznano w szczególności rozległość i różnorodność obszaru Doliny Drwęcy, a także fakt ich pochodzenia (w znacznej mierze) z lat 2007-2009, a także charakter siedliska, które występować może w sposób nietrwały.

Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami Nympheion, Potamion 3150
Reprezentatywność siedliska w granicach obszaru oceniona została jako doskonała (A). Względna powierzchnia siedliska stanowi poniżej 2% (ok. 0,4%) jego ogólnej powierzchni w Polsce – ocena C, co określono w szczególności na podstawie danych pochodzących z inwentaryzacji (w tym Lasów Państwowych (2007) oraz Biura Urządzania Lasu i Gospodarki Leśnej w Gdyni (2007), Kamiński 2013). Występują charakterystyczne typy zbiorowisk roślinnych, przy czym w niektórych zbiornikach szata roślinna jest zubożona (stopień zachowania struktury - II) o zbiorowiska roślin liściastych (co może być wynikiem opanowania lustra wody przez drobne pleustofity). Nie obserwuje się procesów, mogących doprowadzić do zaniku siedliska. Na tej podstawie stan zachowania określono jako dobry (B). W granicach obszaru siedlisko wykształcone w dwóch podtypach. Jeziora eutroficzne, starorzecza i drobne zbiorniki wodne zgrupowane są przede wszystkim w północnej części obszaru. Drobne zbiorniki wodne związane są przeważnie z doliną Drwęcy, a jeziora eutroficzne związane są z formami polodowcowymi pojezierza olsztyńskiego. Na podstawie powyższego ocena ogólna określona została jako B (Kamiński 2013). Jakość danych oceniona została jako przeciętna (M), oparta o dane pochodzące z inwentaryzacji, w tym inwentaryzacji Lasów Państwowych z 2007 r., Biura Urządzania Lasu i Gospodarki Leśnej w Gdyni z 2007 r. oraz wyniki prac Wojewódzkich Zespołów Specjalistycznych w Bydgoszczy i Olsztynie w latach 2008-2009, a także badań wykonanych na potrzeby planu zadań ochronnych obszaru Natura 2000 (Kamiński 2013) oraz dostępnych materiałów (w tym Cyzman i in. 2008). Jako czynnik niepozwalający na przypisanie jakości wysokiej (G) uznano w szczególności rozległość i różnorodność obszaru Doliny Drwęcy, a także fakt ich pochodzenia (w znacznej mierze) z lat 2007-2009.

Naturalne dystroficzne zbiorniki wodne 3160

Reprezentatywność siedliska w granicach obszaru oceniona została jako dobra (B). Względna powierzchnia siedliska stanowi poniżej 2% jego ogólnej powierzchni w Polsce – ocena C, co określono w szczególności na podstawie danych pochodzących z inwentaryzacji (w tym WZS w Bydgoszczy i Olsztynie 2008-2009, Kamiński 2013). Siedlisko występuje w niewielkich, bezodpływowych, wytopiskowych obniżeniach terenu, przede wszystkim w północnej części obszaru i wykazuje typowe dla zbiorników dystroficznych właściwości fizykochemiczne oraz skład florystyczny. Struktura (stan zachowania – II) jest dobrze zachowana, co w znacznym stopniu wynika z ubogiej szaty roślinnej (brak roślin wodnych). Stan zachowania oceniono jako dobry (B). Nie obserwuje się procesów, mogących doprowadzić do zaniku siedliska (stopień zachowania funkcji – I). Na podstawie powyższego ocena ogólna określona została jako B (Kamiński 2013). Jakość danych oceniona została jako przeciętna (M), oparta o dane pochodzące z inwentaryzacji, w tym wyniki prac Wojewódzkich Zespołów Specjalistycznych w Bydgoszczy i Olsztynie w latach 2008-2009, a także badań wykonanych na potrzeby planu zadań ochronnych obszaru Natura 2000 (Kamiński 2013) oraz dostępnych materiałów (w tym Cyzman i in. 2008). Jako czynnik niepozwalający na przypisanie jakości wysokiej (G) uznano w szczególności rozległość i różnorodność obszaru Doliny Drwęcy, a także fakt ich pochodzenia (w znacznej mierze) z lat 2007-2009.

Nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników 3260

Reprezentatywność siedliska w granicach obszaru oceniona została jako znacząca (C). Siedlisko wykazywane jest przede wszystkim na odcinkach uregulowanych rzeki, o dnie mulistym i bez szybkich przepływów wody, przede wszystkim na podstawie występowania podwodnej formy grążela żółtego Nuphar lutea f. submersa, co w kluczowy sposób wpływa na jego ocenę. Względna powierzchnia siedliska stanowi poniżej 2% jego ogólnej powierzchni w Polsce – ocena C, co określono w szczególności na podstawie danych pochodzących z inwentaryzacji (w tym WZS w Bydgoszczy i Olsztynie 2008-2009, Kamiński 2013). Stan zachowania określony został jako średni (C). Dobrze zachowane, typowe płaty siedliska występują jedynie w dopływach Drwęcy, mających charakter rzek górskich. W rzece Drwęcy z reguły brak jest gatunków charakterystycznych, a wykazywane płaty nie spełniają wymagań dotyczących cech abiotycznych siedliska z uwagi na warunki hydromorfologiczne koryta rzeki. Brak jest możliwości poprawy stanu zachowania płatów z Drwęcy (III – odtworzenie trudne lub niemożliwe). Na podstawie powyższego ocena ogólna określona została jako C (Kamiński 2013). Informacje na temat występowania i stanu siedliska oparto m.in. o dane pochodzące z inwentaryzacji, w tym wyniki prac Wojewódzkich Zespołów Specjalistycznych w Bydgoszczy i Olsztynie w latach 2008-2009, a także badań wykonanych na potrzeby planu zadań ochronnych obszaru Natura 2000 (Kamiński 2013) oraz dostępnych materiałów (w tym Cyzman i in. 2008). Z uwagi na fakt, że weryfikacji poddano wykazywane w dostępnych materiałach płaty siedliska oraz miejsca potencjalnego jego występowania, jakość danych oceniona została jako wysoka (G).

Ziołorośla górskie i ziołorośla nadrzeczne (*Adenostylion alliariae*, *Convolvuletalia sepium*) 6430.

Reprezentatywność siedliska w granicach obszaru oceniona została jako znacząca (C). Siedlisko występuje powszechnie wzdłuż koryta Drwęcy oraz jej dopływów bocznych. Na ocenę reprezentatywności istotny wpływ ma dominacja ubogiej postaci zbiorowiska z pokrzywą i kielisznikiem (*Urtico-Calystegietum*), zniekształconej stałą obecnością kolczurki klapowanej *Echinocystis lobata* i niecierpka drobnokwiatowego *Impatiens parviflora*. Względna powierzchnia siedliska stanowi poniżej 2% jego zasobów w kraju. Również stan zachowania siedliska oceniony został jako C. Dobrze zachowane płaty siedliska (bogate gatunkowo ziołorośla z udziałem bylin dwuliściennych) są stosunkowo rzadkie i niemal zawsze występuje w nich gatunek inwazyjny kolczurka klapowana, silnie wpływająca na pogorszenie stanu zachowania siedliska – stopień zachowania (III) – niekorzystne perspektywy. Siedlisko podlega presji ze strony gatunków inwazyjnych, w praktyce trudnych lub niemożliwych do usunięcia, stąd możliwości odtworzenia są trudne lub niemożliwe (III). Ocena ogólna – C (znacząca). Znaczenie obszaru dla ochrony siedliska w kraju jest istotne, pomimo że zajmuje ono małą powierzchnię. Stopień rozpoznania, jakość danych – M (przecięta). Wykorzystano źródła o wysokiej jakości danych (inwentaryzacja przyrodnicza wykonana przez ekspertów przyrodniczych zgodnie z przyjętymi przez właściwe merytoryczne organy administracji metodykami i wytycznymi – uzupełnienie stanu wiedzy na potrzeby opracowania / aktualizacji PZO), które zostały uzupełnione szacunkami.

Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*) 6510. Reprezentatywność siedliska w granicach obszaru oceniona została jako doskonała (A). W granicach obszaru łąki kośne występują głównie na terasie zalewowej Drwęcy. Siedlisko reprezentowane jest przez łąki wilgotne ze związku *Alopecurion*, łąki rajgrasowe *Arrhenatheretum elatioris* i zbiorowisko wiechliny łąkowej oraz kostrzewy czerwonej *Poa pratensis*-*Festuca rubra*. Siedlisko w badanym obszarze jest wykształcone i zachowane na ogół w stopniu właściwym, lecz występuje rzadziej niż wynika to z inwentaryzacji i szacunków przeprowadzonych w przeszłości. Względna powierzchnia siedliska stanowi poniżej 2% jego ogólnej powierzchni w Polsce – ocena C. Stan zachowania określony został jako doskonały (A), co warunkuje przede wszystkim duże bogactwo gatunkowe płatów siedliska (stopień zachowania struktury – doskonały). Płaty siedliska podlegają użytkowaniu (przede wszystkim kośnemu), co wpływa korzystnie na perspektywy i możliwości jego zachowania. W granicach obszaru występują kompleksy użytków zielonych, wykorzystywane jako łąki kośne i pastwiska. Zbiorowiska roślinne w ich obszarze wykształciły się na siedliskach łągów wierzbowych i jesionowo-olszowych, na glebach wytworzonych z mad rzecznych, okresowo podlegających zalewom powodziowym. Nie zaobserwowano czynników i procesów mogących doprowadzić do pogorszenia stanu ich zachowania (stopień zachowania funkcji – doskonały). Ocena ogólna – C (znacząca). Znaczenie obszaru dla ochrony siedliska w kraju jest istotne, pomimo że zajmuje ono małą powierzchnię.

Stopień rozpoznania, jakość danych – M (przecięta). Wykorzystano źródła o wysokiej jakości danych (inwentaryzacja przyrodnicza wykonana przez ekspertów przyrodniczych zgodnie z przyjętymi przez właściwe merytoryczne organy administracji metodykami i wytycznymi – uzupełnienie stanu wiedzy na potrzeby opracowania / aktualizacji PZO), które zostały uzupełnione szacunkami.

Torfowiska przejściowe i trzęsawiska 7140

Reprezentatywność siedliska w granicach obszaru oceniona została jako dobra (B). Siedlisko występuje głównie w postaci wiszarów torfowcowych wokół jezior dystroficznych, rzadziej samodzielnie w bezodpływowych obniżeniach wytopiskowych. Względna powierzchnia siedliska stanowi poniżej 2% jego ogólnej powierzchni w Polsce – ocena C, co określono w szczególności na podstawie danych pochodzących z inwentaryzacji (w tym WZS w Bydgoszczy i Olsztynie 2008-2009, Kamiński 2013). Stan zachowania siedliska oceniono jako dobry (B), uwzględniając obecność ekspansywnych gatunków rodzimych (trzęślica modra *Molinia caerulea*) - stopień zachowania funkcji II. Na podstawie powyższego ocena ogólna określona została jako dobra - B (Kamiński 2013). Jakość danych oceniona została jako przeciętna (M), oparta o dane pochodzące z inwentaryzacji, w tym wyniki prac Wojewódzkich Zespołów Specjalistycznych w Bydgoszczy i Olsztynie w latach 2008-2009, a także badań wykonanych na potrzeby planu zadań ochronnych obszaru Natura 2000 (Kamiński 2013) oraz dostępnych materiałów (w tym Cyzman i in. 2008). Jako czynnik niepozwalający na przypisanie jakości wysokiej (G) uznano w szczególności rozległość i różnorodność obszaru Doliny Drwęcy, a także fakt ich pochodzenia (w znacznej mierze) z lat 2007-2009.

Grąd subatlantycki (*Stellario-Carpinetum*) 9160

Reprezentatywność siedliska w granicach obszaru oceniona została jako znacząca (C). W granicach obszaru siedlisko występuje w postaci licznych płatów, zgodnością z wzorcem fitosocjologicznym oraz przeważnie

różnym stopniem pinetyzacji (stopień zachowania struktury – średni III), ocena C. Względna powierzchnia siedliska stanowi poniżej 2% jego ogólnej powierzchni w Polsce – ocena C, co określono w szczególności na podstawie danych pochodzących z inwentaryzacji (w tym WZS w Bydgoszczy i Olsztynie 2008-2009, Kamiński 2013). Nie obserwuje się procesów, mogących doprowadzić do zaniku siedliska (stopień zachowania funkcji – I), przy czym zaplanowanie oraz realizacja działań podnoszących stan zachowania siedliska jest trudne (możliwość odtworzenia III). Na podstawie powyższego ocena ogólna określona została jako C (Kamiński 2013). Na podstawie powyższego ocena ogólna określona została jako C (Kamiński 2013). Jakość danych oceniona została jako przeciętna (M), oparta o dane pochodzące z inwentaryzacji, w tym inwentaryzacji Biura Urządzenia Lasu i Gospodarki Leśnej w Gdyni z 2007 r. oraz wyniki prac Wojewódzkich Zespołów Specjalistycznych w Bydgoszczy i Olsztynie w latach 2008-2009, a także badań wykonanych na potrzeby planu zadań ochronnych obszaru Natura 2000 (Kamiński 2013) oraz dostępnych materiałów (w tym Cyzman i in. 2008). Jako czynnik niepozwalający na przypisanie jakości wysokiej (G) uznano w szczególności rozległość i różnorodność obszaru Doliny Drwęcy, a także fakt ich pochodzenia (w znacznej mierze) z lat 2007-2009.

Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*) 9170

Reprezentatywność siedliska w granicach obszaru oceniona została jako znacząca (C). W granicach obszaru siedlisko wykształca się głównie w postaci zboczowej – zbiorowiska *Acer platanoides-Tilia cordata*, występującego na stromych zboczach doliny Drwęcy. Występują płaty z bogatym runem i charakterystycznymi gatunkami geofitów, lecz spotkać można również fragmenty zubożone w wyniku pinetyzacji. Obecne są również grądy na zboczach o wystawie południowo-zachodniej, w których runie występują gatunki ciepłolubnych bylin. Względna powierzchnia siedliska stanowi poniżej 2% jego ogólnej powierzchni w Polsce – ocena C, co określono w szczególności na podstawie danych pochodzących z inwentaryzacji (w tym Lasów Państwowych (2007) oraz Biura Urządzenia Lasu i Gospodarki Leśnej w Gdyni (2007), WZS w Bydgoszczy i Olsztynie 2008-2009, Kamiński 2013). Stan zachowania określono jako średni (C), co wynika głównie z faktu zniekształcenia struktury części drzewostanów w wyniku pinetyzacji lub wkraczania gatunków obcych (robinia akacjowa *Robinia pseudacacia*), a także braku wielkowymiarowego martwego drewna (stopień zachowania struktury – średni III). Nie obserwuje się procesów, mogących doprowadzić do zaniku siedliska (stopień zachowania funkcji – I), przy czym zaplanowanie oraz realizacja działań podnoszących stan zachowania siedliska jest trudne (możliwość odtworzenia III). Siedlisko występuje na terenie rezerwatu przyrody Jar grądowy Cieleća, stanowiąc przedmiot ochrony. Na podstawie powyższego ocena ogólna określona została jako C (Kamiński 2013). Jakość danych oceniona została jako przeciętna (M), oparta o dane pochodzące z inwentaryzacji, w tym inwentaryzacji Lasów Państwowych z 2007 r., Biura Urządzenia Lasu i Gospodarki Leśnej w Gdyni z 2007 r. oraz wyniki prac Wojewódzkich Zespołów Specjalistycznych w Bydgoszczy i Olsztynie w latach 2008-2009, a także badań wykonanych na potrzeby planu zadań ochronnych obszaru Natura 2000 (Kamiński 2013) oraz dostępnych materiałów (w tym Cyzman i in. 2008). Jako czynnik niepozwalający na przypisanie jakości wysokiej (G) uznano w szczególności rozległość i różnorodność obszaru Doliny Drwęcy, a także fakt ich pochodzenia (w znacznej mierze) z lat 2007-2009.

Bory i lasy bagienne (*Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis*, *Vaccinio uliginosi-Pinetum*, *Pino*

mugo-Sphagnetum, *Sphagno girgensohnii-Piceetum* i brzozowo-sosnowe bagienne lasy borealne) 91D0

Reprezentatywność siedliska w granicach obszaru oceniona została jako znacząca (C). Siedlisko w granicach obszaru wykształca się w kontakcie z torfowiskami przejściowymi, występującymi wokół jezior dystroficznych oraz w zatorfionych, bezodpływowych obniżeniach terenu. Płaty siedliska zlokalizowane są w północno-wschodniej części obszaru i charakteryzują się zwykle bogactwem florystycznym oraz budowane są przez gatunki typowe. Względna powierzchnia siedliska stanowi poniżej 2% jego ogólnej powierzchni w Polsce – ocena C, co określono w szczególności na podstawie danych pochodzących z inwentaryzacji (w tym WZS w Bydgoszczy i Olsztynie 2008-2009, Kamiński 2013). Na części płatów stwierdzono wkraczanie gatunków obcych ekologicznie – świerka *Picea abies*, co wiąże się pogorszeniem stanu zachowania siedliska (stopień zachowania funkcji – II). Zaplanowanie efektywnych działań podnoszących stan zachowania siedliska jest możliwe przy średnim nakładzie kosztów (możliwość odtworzenia II), stąd stan zachowania określono jako C. Na podstawie powyższego ocena ogólna określona została jako C (Kamiński 2013). Jakość danych oceniona została jako przeciętna (M), oparta o dane pochodzące z inwentaryzacji, w tym wyniki prac Wojewódzkich Zespołów Specjalistycznych w Bydgoszczy i Olsztynie w latach 2008-2009, a także badań wykonanych na potrzeby planu zadań ochronnych obszaru Natura 2000 (Kamiński 2013) oraz dostępnych materiałów (w tym Cyzman i in. 2008). Jako czynnik niepozwalający na przypisanie jakości

wysokiej (G) uznano w szczególności rozległość i różnorodność obszaru Doliny Drwęcy, a także fakt ich pochodzenia (w znacznej mierze) z lat 2007-2009.

Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródłiskowe) 91E0

Reprezentatywność siedliska w granicach obszaru oceniona została jako doskonała (A). Siedlisko w granicach obszaru wykształca się przeważnie w postaci łąg jesionowo-olszowych, zajmujących nieużytkowane fragmenty terasy zalewowej Drwęcy, a także doliny jej dopływów. Znacznie rzadziej spotyka się łągi wierzbowe, zachowane niemal wyłącznie w postaci smug i kęp wśród użytków zielonych. Bardzo małą powierzchnie zajmują doskonale wykształcone łągi źródłiskowe. Względna powierzchnia siedliska stanowi poniżej 2% jego ogólnej powierzchni w Polsce – ocena C, co określono w szczególności na podstawie danych pochodzących z inwentaryzacji (w tym Lasów Państwowych (2007) oraz Biura Urządzania Lasu i Gospodarki Leśnej w Gdyni (2007), WZS w Bydgoszczy i Olsztynie 2008-2009, Kamiński 2013). Stan zachowania oceniono jako doskonały (A), uwzględniając w szczególności bogactwo gatunkowe płatów siedliska. W licznych płatach siedliska notowano niewielki zasób wielkowymiarowego martwego drewna i młody wiek drzewostanu, obniżający oceny (na podstawie metodyki GIOŚ). Nie obserwuje się procesów, mogących doprowadzić do zaniku siedliska (stopień zachowania funkcji – I). Na podstawie powyższego ocena ogólna określona została jako doskonała - A (Kamiński 2013). Jakość danych oceniona została jako przeciętna (M), oparta o dane pochodzące z inwentaryzacji, w tym inwentaryzacji Lasów Państwowych z 2007 r., Biura Urządzania Lasu i Gospodarki Leśnej w Gdyni z 2007 r. oraz wyniki prac Wojewódzkich Zespołów Specjalistycznych w Bydgoszczy i Olsztynie w latach 2008-2009, a także badań wykonanych na potrzeby planu zadań ochronnych obszaru Natura 2000 (Kamiński 2013) oraz dostępnych materiałów (w tym Cyzman i in. 2008). Jako czynnik niepozwalający na przypisanie jakości wysokiej (G) uznano w szczególności rozległość i różnorodność obszaru Doliny Drwęcy, a także fakt ich pochodzenia (w znacznej mierze) z lat 2007-2009.

Zalewane muliste brzegi rzek 3270

W czasie badań terenowych na potrzeby sporządzenia planu zadań ochronnych nie potwierdzono obecności siedliska, przy czym możliwe jest jego okresowe występowanie. Brak jest również danych literaturowych potwierdzających występowanie siedliska w obszarze.

W związku z powyższym, zgodnie z dokumentacją do pzo, zdecydowano o przyznaniu oceny D, a jakość danych została oceniona jako przeciętna (M), opierając się jednak o bezpośrednie badania terenowe. Na podstawie posiadanych materiałów oraz uwzględniając charakter siedliska, powierzchnia oszacowana została na 0,01 ha, przy czym przewiduje się weryfikację obecności i ewentualne uszczegółowienie informacji nt. siedliska w 2021 r.

Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*) 6410

Siedlisko w granicach obszaru występuje w obrębie dwóch płatów (w okolicach Szramowa oraz Nowego Dworu) o łącznej niewielkiej powierzchni oraz w postaci zubożonej, ubogie w gatunki charakterystyczne oraz wyróżniające. Oba te płaty objęte są monitoringiem GIOŚ, realizowanym w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska (Załuski 2011) oraz podlegały weryfikacji w trakcie prac terenowych realizowanych na potrzeby planu zadań ochronnych (Kamiński 2013). Siedlisko dość istotnie zdegenerowane, przede wszystkim z uwagi na silną fragmentację. Uwzględniając powyższe reprezentatywność siedliska oceniono jako nieznaczącą (D) (Kamiński 2013). Informacje na temat występowania i stanu siedliska oparto m.in. o dane pochodzące z inwentaryzacji, w tym badań wykonanych na potrzeby planu zadań ochronnych obszaru Natura 2000 (Kamiński 2013) oraz dostępnych materiałów (w tym Cyzman i in. 2008). Z uwagi na kompletność oraz aktualność danych (Załuski 2011, Kamiński 2013) jakość danych określono jako wysoką (G).

Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe) 7110

Na podstawie weryfikacji dostępnych danych oraz badań terenowych w granicach obszaru stwierdzono obecność wyłącznie jednego torfowiska, spełniającego kryteria uznania za torfowisko wysokie (Kamiński 2013). Z uwagi na jego powierzchnię oraz stan zachowania (zaznaczone przesuszenie w wyniku procesów naturalnych oraz procesy sukcesji) zdecydowano o ocenie reprezentatywności jako nieznaczącej (D). Informacje na temat występowania i stanu siedliska oparto m.in. o dane pochodzące z inwentaryzacji, w tym wyniki prac Wojewódzkich Zespołów Specjalistycznych w Bydgoszczy i Olsztynie w latach 2008-2009, a także badań wykonanych na potrzeby planu zadań ochronnych obszaru Natura 2000 (Kamiński 2013) oraz

dostępnych materiałów (w tym Cyzman i in. 2008). Z uwagi na fakt, że weryfikacji poddano wykazywane w dostępnych materiałach płaty siedliska oraz miejsca potencjalnego jego występowania, jakość danych oceniona została jako wysoka (G).

Obniżenia na podłożu torfowym z roślinnością ze związku Rhyhchosporion 7150

W czasie badań terenowych na potrzeby sporządzenia planu zadań ochronnych nie potwierdzono obecności siedliska. Brak jest również danych literaturowych potwierdzających występowanie siedliska w obszarze. W związku z powyższym, zgodnie z dokumentacją do pzo, zdecydowano o przyznaniu oceny D, a jakość danych została oceniona jako przeciętna (M), opierając się jednak o bezpośrednie badania terenowe. Na podstawie posiadanych materiałów oraz uwzględniając charakter siedliska, powierzchnia oszacowana została na 0,01 ha, przy czym przewiduje się weryfikację obecności i ewentualne uszczegółowienie informacji nt. siedliska w 2021 r.

Górskie i nizinne torfowiska o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk 7230

Siedlisko w granicach obszaru występuje w dwóch płatach o łącznej niewielkiej powierzchni. W dobrze wykształconej postaci obecne jest na niewielkim fragmencie osuszonego dna jeziora Buńki Duże. Pozostała, również niewielka powierzchnia, to ubogi szuwar trzcinnika prostego na obrzeżach blisko położonego torfowiska przejściowego w okolicach jeziora Buńki Małe. Z uwagi na stan zachowania siedliska oraz mając na uwadze jego powierzchnię w obszarze zdecydowano o ocenie reprezentatywności jako nieznaczącej (D) (Kamiński 2013). Informacje na temat występowania i stanu siedliska oparto m.in. o dane pochodzące z inwentaryzacji, w tym wyniki prac Wojewódzkich Zespołów Specjalistycznych w Bydgoszczy i Olsztynie w latach 2008-2009, a także badań wykonanych na potrzeby planu zadań ochronnych obszaru Natura 2000 (Kamiński 2013) oraz dostępnych materiałów (w tym Cyzman i in. 2008). Z uwagi na fakt, że weryfikacji poddano wykazywane w dostępnych materiałach płaty siedliska oraz miejsca potencjalnego jego występowania, jakość danych oceniona została jako wysoka (G).

Kwaśne buczyny 9110

Siedlisko w granicach obszaru, uwzględniając jego występowanie na terenie regionu i kraju, zajmuje niewielką powierzchnię. Zgodnie z oceną ekspercką, reprezentatywność oceniono jako nieznaczącą (D) (Kamiński 2013). Informacje na temat występowania i stanu siedliska oparto m.in. o dane pochodzące z inwentaryzacji, w tym wyniki prac Wojewódzkich Zespołów Specjalistycznych w Bydgoszczy i Olsztynie w latach 2008-2009, a także badań wykonanych na potrzeby planu zadań ochronnych obszaru Natura 2000 (Kamiński 2013) oraz dostępnych materiałów (w tym Cyzman i in. 2008). Jako czynnik niepozwalający na przypisanie jakości wysokiej (G) uznano w szczególności rozległość i różnorodność obszaru Doliny Drwęcy, fakt ich pochodzenia (w znacznej mierze) z lat 2007-2009.

Żyzne buczyny 9130

Siedlisko w granicach obszaru, uwzględniając jego występowanie na terenie regionu i kraju, zajmuje niewielką powierzchnię. Runo zachowanych płatów siedliska jest ubogie, a w zbiorowisku występują przede wszystkim gatunki preferujące siedliska kwaśne. Zgodnie z oceną ekspercką, reprezentatywność oceniono jako nieznaczącą (D) (Kamiński 2013). Informacje na temat występowania i stanu siedliska oparto m.in. o dane pochodzące z inwentaryzacji, w tym wyniki prac Wojewódzkich Zespołów Specjalistycznych w Bydgoszczy i Olsztynie w latach 2008-2009, a także badań wykonanych na potrzeby planu zadań ochronnych obszaru Natura 2000 (Kamiński 2013) oraz dostępnych materiałów (w tym Cyzman i in. 2008). Jako czynnik niepozwalający na przypisanie jakości wysokiej (G) uznano w szczególności rozległość i różnorodność obszaru Doliny Drwęcy, fakt ich pochodzenia (w znacznej mierze) z lat 2007-2009.

Łęgowe lasy dębowo-wiazowo-jesionowe (Ficario-Ulmetum) 91F0

Siedlisko w granicach obszaru, uwzględniając jego występowanie na terenie regionu i kraju, zajmuje niewielką powierzchnię. Zgodnie z oceną ekspercką, reprezentatywność oceniono jako nieznaczącą (D) (Kamiński 2013). Informacje na temat występowania i stanu siedliska oparto m.in. o dane pochodzące z inwentaryzacji, w tym inwentaryzacji Lasów Państwowych z 2007 r. oraz wyniki prac Wojewódzkich Zespołów Specjalistycznych w Bydgoszczy i Olsztynie w latach 2008-2009, a także badań wykonanych na potrzeby planu zadań ochronnych obszaru Natura 2000 (Kamiński 2013) oraz dostępnych materiałów (w tym Cyzman i in. 2008). Jako czynnik niepozwalający na przypisanie jakości wysokiej (G) uznano w szczególności rozległość i różnorodność obszaru Doliny Drwęcy, fakt ich pochodzenia (w znacznej mierze) z lat 2007-2009.

Bóbr europejski *Castor fiber* 1337

Populacja rozmieszczona jest nierównomiernie w granicach obszaru, głównie na zalesionych odcinkach rzeki i szacowana na 80-130 par rozrodczych, co stanowi poniżej 1% populacji krajowej (na podstawie Czech 2010) i warunkuje ocenę populacji – C. Siedlisko zachowane jest w dobrym stanie, o wysokim stopniu naturalności siedlisk w całym obszarze Natura 2000. Dostępna dla bobra jest znaczna ilość odcinków rzecznych o charakterze naturalnym lub zbliżonym do naturalnego, o nieprzekształconym w sposób niekorzystny reżimie hydrologicznym i wysokich walorach hydromorfologicznych. Dostępność i jakość zasobów pokarmowych wystarczająca dla utrzymania obecnej populacji, a negatywny wpływ czynników antropogenicznych jest nieznaczący lub umiarkowany (Drwęca przepływa m.in. przez tereny zurbanizowane). W związku z powyższym stan zachowania siedliska oceniono jako B. Populacja jest nieizolowana w obrębie rozległego obszaru występowania gatunku (ocena C). Na podstawie powyższego ocena ogólna określona została jako C (Zubel 2013). Jakość danych oceniona została jako przeciętna (M), oparta o dane pochodzące z inwentaryzacji, w tym inwentaryzacji Lasów Państwowych z 2007 r., Biura Urządzania Lasu i Gospodarki Leśnej w Gdyni z 2007 r. oraz wyniki prac Wojewódzkich Zespołów Specjalistycznych w Bydgoszczy i Olsztynie w latach 2008-2009, a także badań wykonanych na potrzeby planu zadań ochronnych obszaru Natura 2000 (Zubel 2013) oraz dostępnych materiałów publikowanych i niepublikowanych (w tym Cyzman i in. 2008). Jako czynnik niepozwalający na przypisanie jakości wysokiej (G) uznano w szczególności rozległość i różnorodność obszaru Doliny Drwęcy, a także fakt ich pochodzenia (w znacznej mierze) z lat 2007-2009.

Wydra *Lutra lutra* 1355

Populacja gatunku rozmieszczona jest w sposób skupiskowy, koncentrując się na zalesionych odcinkach rzecznych. Liczebność populacji rozrodczej w obszarze Natura 2000 oszacowano na 25-25 osobników, co stanowi ok. 1% i poniżej 2% populacji krajowej (Romanowski i in. 2010, 2011) i warunkuje ocenę populacji – C. Dostępna dla wydry jest znaczna ilość odcinków rzecznych o charakterze naturalnym lub zbliżonym do naturalnego, o nieprzekształconym w sposób niekorzystny reżimie hydrologicznym i wysokich walorach hydromorfologicznych. Dostępność i jakość zasobów pokarmowych jest wystarczająca dla utrzymania obecnej populacji, a negatywny wpływ czynników antropogenicznych jest nieznaczący lub umiarkowany (Drwęca przepływa m.in. przez tereny zurbanizowane). W związku z powyższym stan zachowania siedliska oceniono jako B. Populacja jest nieizolowana w obrębie rozległego obszaru występowania gatunku (ocena C). Na podstawie powyższego ocena ogólna określona została jako B (Zubel 2013). Jakość danych oceniona została jako przeciętna (M), oparta o dane pochodzące z inwentaryzacji, w tym inwentaryzacji Lasów Państwowych z 2007 r. oraz wyniki prac Wojewódzkich Zespołów Specjalistycznych w Bydgoszczy i Olsztynie w latach 2008-2009, a także badań wykonanych na potrzeby planu zadań ochronnych obszaru Natura 2000 (Zubel 2013) oraz dostępnych materiałów publikowanych i niepublikowanych (w tym Cyzman i in. 2008). Jako czynnik niepozwalający na przypisanie jakości wysokiej (G) uznano w szczególności rozległość i różnorodność obszaru Doliny Drwęcy, a także fakt ich pochodzenia (w znacznej mierze) z lat 2007-2009.

Traszka grzebieniasta *Triturus cristatus* 1166. Populacja – C, czyli wielkość populacji w obszarze wynosi $2\% \geq p > 0\%$ populacji krajowej. Stan zachowania – B (dobry). Wynika to przede wszystkim z dobrze zachowanych elementów środowiskowych odpowiednich dla gatunku (ocena II podkryterium). Izolacja – C, tzn. populacja nieizolowana w obrębie rozległego obszaru występowania. Ocena ogólna – C (znacząca). Stopień rozpoznania, jakość danych – M (przecięta). Wykorzystano źródła o wysokiej jakości danych (inwentaryzacja przyrodnicza wykonana przez ekspertów przyrodniczych zgodnie z przyjętymi przez właściwe merytorycznie organy administracji metodykami i wytycznymi – uzupełnienie stanu wiedzy na potrzeby opracowania / aktualizacji PZO), które zostały uzupełnione szacunkami.

Kumak nizinny *Bombina bombina* 1188.

Populacja – C, czyli wielkość populacji w obszarze wynosi $2\% \geq p > 0\%$ populacji krajowej. Stan zachowania – B (dobry). Wynika to przede wszystkim z dobrze zachowanych elementów środowiskowych odpowiednich dla gatunku (ocena II podkryterium). Izolacja – C, tzn. populacja nieizolowana w obrębie rozległego obszaru występowania. Ocena ogólna – B (dobra). Wynika to przede wszystkim ze stosunkowo niewielkiej presji ze strony człowieka i obecności siedlisk, w których kumak nizinny może znaleźć odpowiednie warunki do bytowania. Stopień rozpoznania, jakość danych – M (przecięta). Wykorzystano źródła o wysokiej jakości danych (inwentaryzacja przyrodnicza wykonana przez ekspertów przyrodniczych zgodnie z przyjętymi przez właściwe merytorycznie organy administracji metodykami i wytycznymi – uzupełnienie stanu wiedzy na

potrzeby opracowania / aktualizacji PZO), które zostały uzupełnione szacunkami.

Minóg rzeczny *Lampetra fluviatilis* 1099

W obrębie obszaru występuje populacja rozrodcza minoga rzeczno – w systemie rzeczno Drwęcy znajdują się jedne z ważniejszych miejsc rozrodu tego gatunku w dorzeczu dolnej Wisły. Populacja minoga rzeczno utrzymuje się w oparciu o korzystne warunki rozrodu oraz warunki siedliskowe rozwoju larw. Mimo występujących obecnie barier ekologicznych w Lubiczu (Zubel i in. 2009, 2011) części osobników udaje się docierać do dopływów środkowej Drwęcy, w których zlokalizowane są główne obszary rozrodcze (m.in. rz. Gizela – Cyzman i in. 2008, Wziętek 2013 inf. ustna). W okresach migracji tarłowych w górę rzeki przemieszczają się bardzo duże (jednak nieoszacowane do tej pory) ilości osobników minogów, które koncentrują się w rejonie piętrzeń. Dolny odcinek Drwęcy ma znaczenie tranzytowe. Brak jest precyzyjnych danych, dotyczących liczebności gatunku w obszarze (gatunek rzadki), przy czym ocenę populacji oparto na danych pochodzących z obserwacji prowadzonych na piętrzeniach w Lubiczu i danych literaturowych (Cyzman i in. 2008). W odniesieniu do szacunków na terenie obszaru oraz na poziomie kraju (Jokiel 1983, Witkowski, Kuszewski 1995, Witkowski, Jęsiór 2000, Brylińska (red.) 2000, Głowaciński 2001, Witkowski i in. 2009, Witkowski 2010) określono, że jest ona mniejsza niż 2% oraz większa niż 0% populacji krajowej (ocena C). Znaczenie populacji dla zróżnicowania genetycznego populacji krajowych jest istotne. Stan zachowania siedliska oceniono jako B, gdyż jego elementy są średnio zachowane, jednak możliwe (i planowane) do odtworzenia. Populacja częściowo odcięta istniejącymi barierami ekologicznymi (zlokalizowanymi w granicach ostoi) od historycznych i potencjalnych tarłisk. Populacja nieizolowana w obrębie rozległego obszaru występowania gatunku, jednak populacja zasiedlająca Drwęcę ma charakter subpopulacyjny w stosunku do metapopulacji krajowej, a minóg rzeczno wykazuje przywiązanie do rzek macierzystych. Powyższe warunkuje ocenę izolacji jako A. Na podstawie powyższego ocena ogólna określona została jako A (Płachocki i in. 2013). Jakość danych oceniona została jako przeciętna (M), oparta o dane pochodzące z inwentaryzacji, w tym wyniki prac Wojewódzkich Zespołów Specjalistycznych w Bydgoszczy i Olsztynie w latach 2008-2009, a także badań wykonanych na potrzeby planu zadań ochronnych obszaru Natura 2000 (Płachocki i in. 2013) oraz dostępnych materiałów publikowanych i niepublikowanych (w tym Cyzman i in. 2008). Jako czynnik niepozwalający na przypisanie jakości wysokiej (G) uznano w szczególności rozległość i różnorodność obszaru Doliny Drwęcy, a także fakt ich pochodzenia (w znacznej mierze) z lat 2007-2009.

Łosoś atlantycki *Salmo salar* 1106

W obrębie obszaru występuje populacja rozrodcza łososia atlantyckiego – w systemie rzeczno Drwęcy znajdują się jedne z ważniejszych miejsc rozrodu tego gatunku w dorzeczu dolnej Wisły. Gatunek historycznie występował w Drwęcy, jednak jego populacja Wiślana uległa załamaniu i gatunek został uznany za wymarły. Restytucję (drogą zarybiania) rozpoczęto w latach 1985 – 1987. Wzrost populacji stada tarłowego uzależniony jest od intensywności zarybiania i udrożnienia barier ekologicznych, aktualnie oddzielających restytuowaną populację od potencjalnych obszarów tarłiskowych. Rzeka jest intensywnie zarybiana, jednak funkcjonowanie populacji rozrodczej nie jest pewne. Możliwe, że dochodzi do naturalnego rozrodu, jednak liczba docierających do obszarów tarłiskowych osobników dorosłych jest skrajnie niewielka. Z informacji gromadzonych na jazie dolnym w Lubiczu, gdzie pozyskuje się tarlaki łososia na potrzeby produkcji materiału zarybieniowego wynika, że w okresie jesiennym corocznie dociera wyłącznie kilka osobników łososia (w pojedynczych latach do kilkudziesięciu os.) (Janowski 2013 inf. ustna). Corocznie w ramach zarybiania gatunkiem na rzece Drwęcy wprowadzanych jest ok. 180.000 osobników narybku letniego oraz 25.000 smoltów. Brak precyzyjnych danych dotyczących liczebności, w szczególności dorosłych osobników powracających i odbywających tarło (gatunek bardzo rzadki), jednak na podstawie dostępnych informacji należy oszacować, że jest to mniej niż 2% i więcej niż 0% populacji krajowej (ocena C) (Wołos i in. 2005, 2006, 2007, 2008, 2009). Znaczenie odtwarzanej populacji dla zróżnicowania genetycznego populacji krajowych może być istotne. Obecnie w systemie Drwęcy zlokalizowane są główne tarliska dorzecza dolnej Wisły. System rzeczno oferuje dogodne warunki rozrodu, jednak za sprawą dwu niewystarczająco drożnych piętrzeń w Lubiczu ryby mają utrudnione możliwości dotarcia do tarłisk położonych powyżej, stąd stan zachowania określono jako C. Populacja częściowo odcięta istniejącymi barierami ekologicznymi (zlokalizowanymi w granicach ostoi) od historycznych i potencjalnych tarłisk (Wiśniewolski i in. 2004, Zubel i in. 2009, 2011). Populacja nieizolowana w obrębie rozległego obszaru występowania gatunku, jednak populacja zasiedlająca Drwęcę ma charakter subpopulacyjny w stosunku do metapopulacji krajowej, a łosoś szlachetny wykazuje przywiązanie do rzek macierzystych. Powyższe warunkuje ocenę izolacji jako A. Na podstawie powyższego ocena ogólna określona została jako A (Płachocki i in. 2013). Jakość danych

oceniona została jako przeciętna (M), oparta o dane pochodzące z inwentaryzacji, w tym wyniki prac Wojewódzkich Zespołów Specjalistycznych w Bydgoszczy i Olsztynie w latach 2008-2009, a także badań wykonanych na potrzeby planu zadań ochronnych obszaru Natura 2000 (Zubel 2013) oraz dostępnych materiałów publikowanych i niepublikowanych (w tym Cyzman i in. 2008). Jako czynnik niepozwalający na przypisane jakości wysokiej (G) uznano w szczególności rozległość i różnorodność obszaru Doliny Drwęcy, a także fakt ich pochodzenia (w znacznej mierze) z lat 2007-2009.

Boleń *Aspius aspius* 1130

W obrębie obszaru występuje nieliczna populacja rozrodzca bolenia (aczkolwiek w sposób rozpowszechniony). Brak jest precyzyjnych danych, dotyczących liczebności gatunku w obszarze (gatunek rzadki), przy czym w oparciu o dostępne informacje, wielkość populacji należy oszacować jako mniejszą niż 2% i większą niż 0% populacji krajowej (na podstawie Cyzman i in. 2008, Brylińska (red.) 2000, Głowaciński (red.) 2001, Wołos i in. 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, Witkowski i in. 2009) – ocena C. Obszar obejmuje fragment średniej wielkości rzeki nizinnej z odcinkami o charakterze rzeki górskiej z typowymi jednak średnio zachowanymi cechami siedliska gatunku. Znaczenie ma historyczna regulacja rzeki oraz będące jej konsekwencją procesy prowadzące do stopniowej degradacji środowiska rzeki (stopień zachowania cech siedliska gatunku II - elementy dobrze zachowane). W związku z powyższym stan zachowania określono jako B. Populacja nieizolowana w obrębie rozległego obszaru występowania gatunku (ocena C). Na podstawie powyższego ocena ogólna określona została jako B (Płachocki i in. 2013). Jakość danych oceniona została jako przeciętna (M), oparta o dane pochodzące z inwentaryzacji, w tym wyniki prac Wojewódzkich Zespołów Specjalistycznych w Bydgoszczy i Olsztynie w latach 2008-2009, a także badań wykonanych na potrzeby planu zadań ochronnych obszaru Natura 2000 (Płachocki i in. 2013) oraz dostępnych materiałów publikowanych i niepublikowanych (w tym Cyzman i in. 2008). Jako czynnik niepozwalający na przypisane jakości wysokiej (G) uznano w szczególności rozległość i różnorodność obszaru Doliny Drwęcy, a także fakt ich pochodzenia (w znacznej mierze) z lat 2007-2009.

Piskorz *Misgurnus fossilis* 1145

Gatunek rozpowszechniony jednak, występujący nielicznie na całym obszarze ostoi. Związany z środowiskami lenitycznymi górnej Drwęcy (powyżej Jeziora Drwęckiego), dopływami oraz systemem drobnych zbiorników wodnych i cieków (w tym rowów melioracyjnych) dna doliny na całym obszarze ostoi (Cyzman i in. 2008). Brak danych (gatunek rzadki) pozwalających na precyzyjne określenie liczebności w obszarze, przy czym należy ją oszacować jako mniejszą niż 2% i większą niż 0% populacji krajowej (na podstawie Kotusz 1996, Brylińska (red.) 2000, Głowaciński 2001, Witkowski i in. 2009) – populacja oceniona jako B. W obrębie obszaru Natura 2000 występuje populacja rozrodzca piskorza. Gatunek o specyficznych wymaganiach siedliskowych niepokrywających się z warunkami panującymi w granicach całego obszaru. Na tej podstawie stan zachowania oceniono jako C. Populacja nieizolowana w obrębie rozległego obszaru występowania gatunku (ocena C). Na podstawie powyższego ocena ogólna określona została jako C (Płachocki i Zubel 2013). Jakość danych oceniona została jako przeciętna (M), oparta o dane pochodzące z inwentaryzacji, w tym wyniki prac Wojewódzkich Zespołów Specjalistycznych w Bydgoszczy i Olsztynie w latach 2008-2009, a także badań wykonanych na potrzeby planu zadań ochronnych obszaru Natura 2000 (Płachocki i Zubel 2013) oraz dostępnych materiałów publikowanych i niepublikowanych (w tym Cyzman i in. 2008). Jako czynnik niepozwalający na przypisane jakości wysokiej (G) uznano w szczególności rozległość i różnorodność obszaru Doliny Drwęcy, a także fakt ich pochodzenia (w znacznej mierze) z lat 2007-2009.

Koza *Cobitis taenia* 1149

W obrębie obszaru występuje rozpowszechniona, lecz nieliczna populacja rozrodzca kozy. Brak jest precyzyjnych danych, dotyczących liczebności gatunku w obszarze (gatunek rzadki), przy czym w oparciu o dostępne informacje, wielkość populacji należy oszacować jako mniejszą niż 2% i większą niż 0% populacji krajowej (na podstawie Kotusz 1996, Cyzman i in. 2008, Brylińska (red.) 2000, Głowaciński (red.) 2001, Witkowski i in. 2009) – ocena C. Obszar obejmuje fragment średniej wielkości rzeki nizinnej z odcinkami o charakterze rzeki górskiej z doskonale zachowanymi cechami siedliska gatunku (ocena A). Populacja nieizolowana w obrębie rozległego obszaru występowania gatunku (ocena C). Na podstawie powyższego ocena ogólna określona została jako B (Płachocki i Zubel 2013, Płachocki i in. 2013). Jakość danych oceniona została jako przeciętna (M), oparta o dane pochodzące z inwentaryzacji, w tym wyniki prac Wojewódzkich Zespołów Specjalistycznych w Bydgoszczy i Olsztynie w latach 2008-2009, a także badań wykonanych na potrzeby planu zadań ochronnych obszaru Natura 2000 (Płachocki i Zubel 2013, Płachocki i in. 2013) oraz dostępnych materiałów publikowanych i niepublikowanych (w tym Cyzman i in. 2008). Jako

czynnik niepozwalający na przypisanie jakości wysokiej (G) uznano w szczególności rozległość i różnorodność obszaru Doliny Drwęcy, a także fakt ich pochodzenia (w znacznej mierze) z lat 2007-2009.

Głowacz białopłetwy *Cottus gobio* 1163

W obrębie obszaru występuje rozpowszechniona, lecz nieliczna, populacja rozrodcza głowacza białopłetwego (Cyzman i in. 2008, Zubel i in. 2011, Wziątek 2012). Występowanie gatunku związane jest z rejonami bystrzy oraz odcinkami rzeki i odpowiednim, kamienistym, podłożu oraz strukturze mikrosiedlisk. Brak jest precyzyjnych danych, dotyczących liczebności gatunku w obszarze (gatunek powszechny), przy czym w oparciu o dostępne informacje, wielkość populacji należy oszacować jako mniejszą niż 2% i większą niż 0% populacji krajowej (na podstawie Cyzman i in. 2008, Brylińska (red.) 2000, Głowaciński (red.) 2001, Witkowski i in. 2009) – ocena C. Stan zachowania, opierając o dobrze zachowane elementy siedliska, określono jako B. Populacja nieizolowana w obrębie rozległego obszaru występowania gatunku (ocena C). Na podstawie powyższego ocena ogólna określona została jako B (Płachocki i in. 2013). Jakość danych oceniona została jako przeciętna (M), oparta o dane pochodzące z inwentaryzacji, w tym wyniki prac Wojewódzkich Zespołów Specjalistycznych w Bydgoszczy i Olsztynie w latach 2008-2009, a także badań wykonanych na potrzeby planu zadań ochronnych obszaru Natura 2000 (Płachocki i in. 2013) oraz dostępnych materiałów publikowanych i niepublikowanych (w tym Cyzman i in. 2008). Jako czynnik niepozwalający na przypisanie jakości wysokiej (G) uznano w szczególności rozległość i różnorodność obszaru Doliny Drwęcy, a także fakt ich pochodzenia (w znacznej mierze) z lat 2007-2009.

Różanka *Rhodeus sericeus amarus* 5339

W obrębie obszaru występuje rozpowszechniona, lecz nieliczna populacja rozrodcza różanki. Występowanie gatunku związane jest ze strefą przybrzeżną koryta rzeki i ze starorzeczami połączonymi z korytem. Brak jest precyzyjnych danych, dotyczących liczebności gatunku w obszarze (gatunek powszechny), przy czym w oparciu o dostępne informacje, wielkość populacji należy oszacować jako mniejszą niż 2% i większą niż 0% populacji krajowej (na podstawie Cyzman i in. 2008, Brylińska (red.) 2000, Głowaciński (red.) 2001, Witkowski i in. 2009) – ocena C. Obszar obejmuje fragment średniej wielkości rzeki nizinnej z odcinkami o charakterze rzeki górskiej z doskonale zachowanymi cechami siedliska gatunku (ocena A). Populacja nieizolowana w obrębie rozległego obszaru występowania gatunku (ocena C). Na podstawie powyższego ocena ogólna określona została jako C (Płachocki i Zubel 2013, Płachocki i in. 2013). Jakość danych oceniona została jako przeciętna (M), oparta o dane pochodzące z inwentaryzacji, w tym wyniki prac Wojewódzkich Zespołów Specjalistycznych w Bydgoszczy i Olsztynie w latach 2008-2009, a także badań wykonanych na potrzeby planu zadań ochronnych obszaru Natura 2000 (Płachocki i Zubel 2013, Płachocki i in. 2013) oraz dostępnych materiałów publikowanych i niepublikowanych (w tym Cyzman i in. 2008). Jako czynnik niepozwalający na przypisanie jakości wysokiej (G) uznano w szczególności rozległość i różnorodność obszaru Doliny Drwęcy, a także fakt ich pochodzenia (w znacznej mierze) z lat 2007-2009.

Poczwarówka zwężona *Vertigo angustior* 1014

Populacja liczna, w oparciu o dostępne dane (Barga-Więclawska 2010, 2013) oraz prace terenowe obejmujące wszystkie znane stanowiska gatunku w obszarze (stąd jakość danych określono jako wysoką – G) zgodnie z metodyką GIOŚ szacowana na kilka milionów osobników w obszarze Natura 2000 (pojedyncze stanowiska w granicach obszaru). Na podstawie znanych i dostępnych informacji na temat występowania gatunku stanowić może ona powyżej 15% populacji krajowej (ocena A). Siedlisko zachowane w doskonałym stanie i o dogodnych warunkach dla rozwoju populacji, trwałe. Dostępne są siedliska potencjalne. Czynniki oddziałujące obecnie oraz w skali najbliższych lat nie stanowią zagrożenia dla zachowania siedliska i populacji, a także są łatwe w eliminacji (związane przede wszystkim z sukcesją siedlisk) – ocena A. Populacja nieizolowana w obrębie rozległego obszaru występowania (ocena C). Na podstawie powyższego ocena ogólna określona została jako A (Barga-Więclawska 2013).

Poczwarówka jajowata *Vertigo moulinsiana* 1016

Populacja liczna, w oparciu o dostępne dane oraz prace terenowe (Barga-Więclawska 2010, 2013) obejmujące wszystkie znane stanowiska gatunku w obszarze (stąd jakość danych określono jako wysoką – G) zgodnie z metodyką GIOŚ szacowana na ok. 0,5 mln osobników, co mieści się w przedziale powyżej 2% i do 15% populacji krajowej tego gatunku. Znane są 2 stanowiska gatunku w granicach obszaru. Siedlisko zachowane w doskonałym stanie i o dogodnych warunkach dla rozwoju populacji, trwałe, dostępne siedliska potencjalne. Czynniki oddziałujące obecnie oraz w skali najbliższych lat nie stanowią zagrożenia dla zachowania siedliska i populacji – ocena A. Populacja nieizolowana w obrębie rozległego obszaru

występowania (ocena C). Na podstawie powyższego ocena ogólna określona została jako B (Barga-Więclawska 2013).

Zatoczek łamliwy *Anisus vorticulus* 4056

Populacja liczna i stabilna, osiągająca zagęszczenie kilku osobników na m². Uwzględniając znane stanowiska na terenie kraju oraz w obszarze Natura 2000, należy szacować (Barga-Więclawska 2013), że mieści się ona w przedziale powyżej 2% i do 15% populacji krajowej tego gatunku (ocena B), przy czym brak jest szczegółowych danych na temat liczebności gatunku w obszarze i kraju - znane jest jedno stanowisko na terenie obszaru Natura 2000. Siedlisko zachowane w doskonałym stanie, i o dogodnych warunkach dla rozwoju populacji, trwałe, dostępne siedliska potencjalne. Czynniki oddziałujące obecnie oraz w skali najbliższych lat nie stanowią zagrożenia dla zachowania siedliska i populacji (ocena A). Znane stanowisko populacji gatunku w sposób istotny izolowane funkcjonalnie (ocena A). Na podstawie powyższego ocena ogólna określona została jako B (Barga-Więclawska 2013). Jakość danych, jako obejmującą aktualne wyniki prac terenowych w obrębie jedynego znanego stanowiska gatunku w obszarze ocenić należy jako wysoką (G).

Minóg strumieniowy *Lampetra planeri* 1096

Występowanie gatunku w obszarze potwierdzają dane publikowane. Zgodnie ze zgromadzonymi informacjami minóg strumieniowy występuje w Welu (Puwalski 2011) oraz w Gizeli z Bęcyną (Cyzman i in. 2008), dotyczące w praktyce części obszaru Natura 2000. Na tej podstawie określono przeciętną wartość danych (M). Jednocześnie z uwagi na nieliczną populację, została ona oceniona na D, jako niemająca znaczenia dla utrzymania gatunku w rejonie i kraju (na podstawie Witkowski 2000, 2001, Głowaciński 2002, Płachocki i Zubel 2013).

Jeziora lobeliowe 3110

Dokumentacja do planu zadań ochronnych wskazuje, że nastąpił zanik siedliska (przed utworzeniem obszaru). Siedlisko to wykazywane było wyłącznie na jednym stanowisku w Jeziorze Czarnym (woj. warmińsko-mazurskie). Najprawdopodobniej na skutek naturalnej dystrofizacji jeziora siedlisko, jak i poryblin jeziorny *Isoëtes lacustris* uległy zanikowi, na co wskazują m.in. wyniki monitoringu GIOŚ w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska.

W związku z powyższym obecnie zdecydowano o zachowaniu informacji nt. obecności siedliska (przyznając mu jednocześnie ocenę D), przyjmując jakość danych przeciętną (M), opierającą się jednak o bezpośrednie badania terenowe. Na podstawie posiadanych materiałów oraz uwzględniając charakter siedliska, powierzchnia oszacowana została na 0,01 ha, przy czym przewiduje się weryfikację obecności i ewentualne uszczegółowienie informacji nt. siedliska w 2021 r.

4.3. Zagrożenia, presje i działania mające wpływ na obszar

Najważniejsze oddziaływania i działalność mające duży wpływ na obszar

Oddziaływania negatywne			
Poziom	Zagrożenia i presje [kod]	Zanieczyszczenie (opcjonalnie) [kod]	Wewnętrzne / zewnętrzne [i o b]
L	B02.02		i
L	A08		b
L	H01		b
L	J02.03		i
M	J03.01		i
H	J03.02.03		i
L	J02.01		b
L	G01.01.02		i
H	E01.03		i
L	G01.08		i

L	K02.01		i
H	A03.03		i
H	J03.02.01		i
M	C03		i
L	G05.07		i
L	K02.02		i
L	A04.01.01		i
H	F03.02.03		i
L	J02		b
L	J03.02		i
M	J02.05.05		i
M	F02.03		b
L	A03.01		i
M	I01		b
M	B02.04		i

Oddziaływania pozytywne

Poziom	Działania, zarządzanie [kod]	Zanieczyszczenie (opcjonalnie) [kod]	Wewnętrzne / zewnętrzne [i o b]
M	B02.01		b
M	B02.05		i
M	A04.02.05		i
L	B01.01		i

Poziom: H = wysoki, M = średni, L = niski.

Zanieczyszczenie: N = stosowanie azotu, P = stosowanie fosforu/fosforanów, A = stosowanie kwasów/zakwaszanie, T = toksyczne chemikalia nieorganiczne,

O = toksyczne chemikalia organiczne, X = zanieczyszczenia mieszane.

i = wewnętrzne, o = zewnętrzne, b = jednoczesne.

4.4. Własność (opcjonalnie)

Typ		[%]
Publiczna	Krajowa/federalna	0
	Kraj	0
	związkowy/województwo	0
	Lokalna/gminna	0
	Inna publiczna	0
Własność łączna lub współwłasność		0
Prywatna		0
Nieznana		100
Suma		100

4.5. Dokumentacja (opcjonalnie)

1. Cyzman W., Zubel P., Płachocki D., Oleksiak-Tusińska A., Kakareko T., Kuczborski P., Wziątek B., Martyniak A., Kulawik B., Kwaśniak M. 2008, Rezerwat przyrody „Rzeka Drwęca” Plan ochrony na okres od 1.01.2009 do 31.12.2028, Manuskrypt, Biuro Usług Ekologicznych i Leśnych „Quercus”, Toruń2.
 Barga-Więclawska J. A. 2013, Raport z badań Dolina Drwęcy PLH280001 (malakofauna). Eco-Analyse, Toruń3. Eco-Analyse. 2013, Szablon projektu dokumentu Dotyczy projektu planu zadań ochronnych obszaru Natura 2000 Dolina Drwęcy PLH280001. Msc., Toruń4. Kamiński D. 2013, Raport z badań Dolina Drwęcy

PLH280001 (siedliska przyrodnicze, flora). Eco-Analyse, Toruń5. Płachocki D., Zubel P. 2013, Raport z badań Dolina Drwęcy PLH280001 (ichtiofauna). Eco-Analyse, Toruń6. Płachocki D., Zubel P., Ollik H. 2013, Raport z badań Dolina Drwęcy PLH280001 (batrachofauna). Eco-Analyse, Toruń7. Zubel P. 2013, Raport z badań Dolina Drwęcy PLH280001. Eco-Analyse (teriofauna), Toruń8. Przybicin P., Przybicin P., Łożyńska H., Gutowski M., Mięsikowski M., Olejnik N., Jędrzejczak M. 2016, Uzupełnienie stanu wiedzy na temat przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000 Dolina Drwęcy PLH280001, Empeco S.A., RDOŚ w Bydgoszczy, Msc. 9. Mięsikowski M., Stankiewicz M. 2021, Monitoring ryb i minoga w obszarze Natura 2000 Dolina Drwęcy PLH280001 Etap II. RDOŚ w Bydgoszczy, Msc. 10. Mięsikowski M. i in. 2021, Ekspertyza na potrzeby uzupełnienia stanu wiedzy dla przedmiotów ochrony na obszarze Natura 2000 Dolina Drwęcy PLH280001 dla siedlisk przyrodniczych 3130 Brzegi lub osuszane dna zbiorników wodnych ze zbiorowiskami z Litorelletea, Isoëto-Nanojuncetea, 6430 Ziołorośla górskie (*Adenostylion alliariae*) i ziołorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*), 6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*) oraz gatunków roślin: 1617 Starodub łąkowy w granicach administracyjnych województwa warmińsko-mazurskiego. Toruń (woj. warmińsko-mazurskie)11. Mięsikowski M. i in. 2021, Ekspertyza na potrzeby uzupełnienia stanu wiedzy dla przedmiotów ochrony na obszarze Natura 2000 Dolina Drwęcy PLH280001 dla gatunków płazów: 1188 Kumak nizinny, 1166 Traszka grzebieniasta. Toruń (woj. warmińsko-mazurskie)

5. STATUS OCHRONY OBSZARU (OPCJONALNIE)

5.1. Istniejące formy ochrony na poziomie krajowym i regionalnym:

[Powrót](#)

Kod	Pokrycie [%]	Kod	Pokrycie [%]	Kod	Pokrycie [%]
PL04	86.17	PL02	12.99	PL03	6.82

5.2. Powiązanie opisanego obszaru z innymi formami ochrony:

na poziomie krajowym lub regionalnym:

Kod rodzaju	Nazwa terenu	Rodzaj	Pokrycie [%]
PL03	Welski Park Krajobrazowy	*	0.64
PL02	Rzeka Drwęca	*	12.36
PL04	Doliny Drwęcy	*	16.85
PL04	Lasów Taborskich	*	6.88
PL04	Doliny Rzeki Wel	*	9.09
PL02	Jezioro Czarne	+	0.07
PL04	Jeziora Mielno	*	0.0
PL04	Dolina Dolnej Drwęcy	*	21.78
PL02	Jar grądowy Cielęta	*	0.56
PL04	Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Górnej Drwęcy	*	19.23
PL04	Wzgórz Dylewskich	*	0.53
PL04	Kanału Elbląskiego	*	11.8
PL03	Brodnicki Park Krajobrazowy	*	6.18

6. ZARZĄDZANIE OBSZAREM

[Powrót](#)

6.1. Organ lub organy odpowiedzialne za zarządzanie obszarem:

Organizacja:	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Olsztynie
Adres:	Polska Dworcowa 60 10-437 Olsztyn
Adres e-mail:	sekretariat@olsztyn.rdos.gov.pl

Organizacja:	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Bydgoszczy
Adres:	Polska Dworcowa 81 85-009 Bydgoszcz
Adres e-mail:	kancelaria@bydgoszcz.rdos.gov.pl

6.2. Plan(-y) zarządzania:

Aktualny plan zarządzania istnieje:

☒ Tak	Nazwa: Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy oraz Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie z dnia 31 marca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Drwęcy PLH280001 (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. poz. 1180) Link: http://www.edzienniki.bydgoszcz.uw.gov.pl/WDU_C/2014/1180/akt.pdf
	Nazwa: Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie z dnia 21 grudnia 2015 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Drwęcy PLH280001 (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. z 2016 r. poz. 191) Link: http://www.edzienniki.bydgoszcz.uw.gov.pl/WDU_C/2016/191/akt.pdf
☐ Nie, ale jest w przygotowaniu	
☐ Nie	

7. MAPA OBSZARU

[Powrót](#)

Nr ID INSPIRE:

PL.ZIPOP.1393.N2K.PLH280001

Mapa załączona jako plik PDF w formacie elektronicznym (opcjonalnie)

Tak Nie

Odniesienie lub odniesienia do oryginalnej mapy wykorzystanej przy digitalizacji granic elektronicznych (opcjonalnie)

--